

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr.

Wilno, dnia 19 kwietnia 1934 r.

1046.-

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

	K r o n i k a .	Dział.	Str.
1. Opinia "Temps" a o sytuacji w Kłajpedzie.-		I.	1.
2. Wręczenie złotego łańcucha prezydentowi Smetonie.-		"	"
3. Przyjazd posła duńskiego w Czechosłowacji do Kowna.-		"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

	K r o n i k a .	
4. Dementi w sprawie rzekomego ustąpienia sekretarza partji tautininków.-		III. "

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

5. "Liet.Aidas" o sytuacji na obszarze Kłajpedy.-	VII. "
---	--------

K r o n i k a .

6. Zwalczanie hitleryzmu.-	" 2.
----------------------------	------

x

x

x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

O p i n j a "T e m p s" a o s y t u a c j i w K ł a j p e d z i e . "Liet.Aidas" Nr.86 /IV.1934/:16 kwietnia "Temps" zamieścił artykuł wstępny, w którym szeroko omawia działalność hitlerowców w Kłajpedzie. "Temps" ostrzega mocarstwa, by nie były obojętne na jakiegokolwiek naruszenie suwerenności litewskiej w Kłajpedzie. "Temps" potępia politykę niemiecką. Pismo uważa, że Kłajpeda raz nazawsze została do Litwy przyłączona i nie przyznaje Niemcom żadnych praw w Kłajpedzie. "Temps" kończy swój artykuł oświadczeniem, że niepodległe państwa bałtyckie są równie potrzebne do utrzymania w Europie pokoju, co niepodległa Austria.-

W r ę c z e n i e z ł o t e g o ła ń c u c h a p r e z y d e n t o w i S m e t o n i e . Prasa kowieńska /z 17.IV.1934/: Jak podaje Elta, dnia 14 kwietnia czechosłowacki chargé d'affaires dr. Skaliky na specjalnem posłuchaniu doręczył prezydentowi Państwa złoty łańcuch do czechosłowackiego orderu Białego Lwa I stopnia. Orderem tym prezydent Republiki Czechosłowackiej obdarzył prezydenta Państwa Lit. dla podkreślenia przyjaznych stosunków między obu krajami. Orderem Białego Lwa obdarzane są wyłącznie głowy państw.-

P r z y j a z d p o s ł a d u Ń s k i e g o w C z e c h o s ł o w a c j i d o K o w n a . Prasa kowieńska /z 17.IV.1934/: Do Kowna przybył poseł duński w Czechosłowacji p.Hausti dla zapoznania się z politycznymi, oświatowymi i ekonomicznymi kwestjami Litwy. P.Hausti został przyjęty przez ministra Spraw Zagr. dr.Zauniusa.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

D e m e n t i w s p r a w i e r z e k o m e g o u s t a p i e n i a s e k r e t a r z a p a r t j i t a u t i n i n k ó w . Prasa kowieńska /z 17.IV.1934/: Wiadomość, jaka się ukazała w różnych pismach o rzekomem ustąpieniu generalnego sekretarza Związku Tautininków p.Rastenisa nie odpowiada rzeczywistości.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

"L i e t . A i d a s" o s y t u a c j i n a o b s z a r z e K ł a j p e d y . "Liet.Aidas" Nr.86 z 17.IV.1934 r. Art.p.t."Godne uznania objawy na obszarze Kłajpedy". Streszczenie:

Twórczy program, jaki się obecnie na obszarze Kłajpedy realizuje, zaczyna już wydawać piękne owoce. Przedewszystkiem należy podkreślić ogólne oczyszczenie atmosfery politycznej. Nie tak dawno jeszcze różni politycy mogli mącić nastroje spokojnej ludności kłajpedzkiej, rozgłaszając różne fałszywe lub wprost jęczące przeciwko Państwu Litewskiemu. Czując za swymi plecami organizacje, przychodzące z pomocą tego rodzaju politykom, mogli oni okazywać odwagę, która w innych warunkach zasługiwałaby na pochwałę.

Obecnie warunki znacznie się zmieniły. Obecnie na obszarze Kłajpedy niepodobna otwarcie prowadzić akcji przeciwpaństwowej. Grozi to trafieniem w ręce sprawiedliwości. Wyraźnie to poczuły elementy, które dotychczas wciąż jeszcze próbowały, czy się nie uda wyzyskać pewnych luk litewskiego ustawodawstwa państwowego i utrzymać nadal pomiędzy obszarem Kłajpedy a innymi częściami Republiki Litewskiej. chiński mur. Dzisiaj żywioły te zmuszone zostały do zrozumienia, iż obszar Kłajpedy jest naprawdę częścią Państwa Litewskiego, zaś suwerenna władza tego państwa jest jednocześnie suwerenną władzą w Kłajpedzie. Głoszony przez germanizatorów długi czas wśród ludności kłajpedzkiej mit o tem, że Kłajpeda stanowi swoliste wolne miasto i że ludność tego wolnego miasta ma prawo żądać zwrotu tego kraju Niemcom, obecnie prysł, niby bańka mydlana. Lojalni mieszkańcy Kłajpedy ujrżeli, że byli w bolesny sposób przez germanizatorów oszukiwani i że wszelkie pogroźki do użycia represyj włącznie ze strony rządu niemieckiego, nie mają żadnej podstawy. Obszar Kłajpedy pozostanie częścią Republiki Litewskiej.

UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY

[illegible]

Przyjęty przez ministra Spraw Zagr. dr. Świątkowski.

III. ZAGADNIENIA POLITYCZNE I KULT. SPOŁECZNE

211073

VII. SPRAWY KRAJOWE

Gdy się rozpowszechniło ~~stę~~ tego rodzaju przekonanie, w Kłajpedzie zaistniały nowe warunki twórczej pracy. Łączność z obcemi litewskiej idei państwowej organizacjami ulega zrywaniu. Tworzone są samodzielne organizacje kłajpedzkie, które, jak należy się spodziewać, nawiążą bliższy kontakt z odpowiednimi organizacjami innych części Litwy. Współpraca będzie musiała prowadzić do bliższego poznania wzajemnego i do bliższych stosunków. Niewątpliwie przyczyni się to w dużym stopniu do wspólnego postępu, utrudnianego dotychczas przez sztuczne przeszkody stwarzane przez germanizatorów. Po wyeliminowaniu żywiołów antypaństwowych z aparatu administracyjnego w Kłajpedzie, aparat ten stał się bliższy celowi, wskazanemu przez statut kłajpedzki. Gdy zaś odpadła obawa ludności przed terroryzującymi ją żywiołami antypaństwowymi, odżywać zaczęła na obszarze Kłajpedy litewska idea narodowa, którą poprzednio germanizatorzy chcieli zagłuszyć. Piękny przykład w tym względzie stanowi koalicja organizacyj litewskich, której wypadnie odegrywać w Kłajpedzie w niedalekiej przyszłości rolę coraz donioślejszą. Dziś już wydaje się nawet rzeczą dziwną, że nie tak dawno jeszcze organizacje te nie mogły znaleźć wspólnego języka i iść ręką w rękę w różnych sprawach. Drugim objawem, świadczącym o odrodzeniu litewskiej idei narodowej na obszarze Kłajpedy jest wciąż wzrastające zainteresowanie szkolnictwem litewskim. Mimo, iż autonomiczne władze kłajpedzkie nie są dotychczas skłonne do popierania zakładania szkół litewskich, a często zakładanie takie nawet utrudniają, jednak w dziedzinie inicjatywy prywatnej zauważono już pod tym względem znaczny postęp. Nietylko wzrasta liczba szkół litewskich, lecz coważniejsza wzrasta frekwencja tych szkół. O ile dawniej, nastraszeni przez germanizatorów rodzice, obawiali się posyłać swe dzieci do szkół litewskich, o tyle obecnie obawa ta nie przeszkadza im do przyznania się, że są Litwinami.

Możnaby wskazać na cały szereg innych przejawów, świadczących, iż życie na obszarze Kłajpedy wchodzi wreszcie na tory, wskazane przez statut kłajpedzki. Nie należy jednak sądzić, że obok objawów godnych uznania, całkiem już znikła na obszarze Kłajpedy akcja sprzeczna z Litewskim Państwem, akcja, z którą rząd litewski cały czas niemal musiał walczyć. Nawet dzisiaj jest na obszarze Kłajpedy немало antypaństwowych żywiołów. Mimo, iż warunki ich działalności obecnie znacznie się pogorszyły, niemal codziennie daje się słyszeć o różnych wybrykach germanizatorów, dążących do przeszkodzenia akcji, jaka obecnie jest prowadzona w Kraju Kłajpedzkim. Wystarczy tu wspomnieć chociażby opór, jakiego doczekało wyznaczenie referenta szkolnego przy Gubernaturze kłajpedzkiej. Z litery i ducha statutu kłajpedzkiego bezspornie wynika, iż nadzór nad szkolnictwem kłajpedzkim należy do rządu centralnego. Sposoby tego nadzoru nie są wprawdzie w statucie wymienione, lecz to nie znaczy, iż nadzór ten ma być zaniedbany. W dziedzinie szkolnictwa w Kłajpedzie właśnie są największe rozbieżności ze statutem. Dawno już nastał czas, by wszystkim tym brakom kres położyć. Mimo to znalazły się żywioły, które próbują takiemu nadzorowi się sprzeciwić.

Tak więc na obszarze Kłajpedy dużo jeszcze pozostaje do zrobienia, zanim się nie ureguluje wszystkiego tak, jak tego żąda statut. Jednak to, co już zrobiono świadczy, iż kroczy się po słusznej drodze i że cel będzie osiągnięty.

K r o n i k a .

Z w a l c z a n i e h i t l e r y z m u ./IV.1934/:Donoszą z Kowna, że na mocy rozporządzenia sędziego śledczego w Kłajpedzie aresztowano dalszych 20 urzędników i nauczycieli. Jednocześnie gubernator Kłajpedy anulował poprzednio wydane pozwolenie na pobyt w Kraju Kłajpedzkim szeregu osób, motywując swoje postanowienie tem, że osoby te prowadzą antypaństwową działalność i że nie podporządkowują się decyzjom władz szkolnych.

Na wniosek komendanta wojskowego Kr.Kłajp.organizacje i grupy sportowe, utrzymujące ścisłą łączność z organizacjami niemieckimi wyrzekły się tej zależności. Obcokrajowcy, którzy dotychczas stali na czele tych organizacyj musieli zrezygnować z tego.

Wobec tego, że większość banków w Kłajpedzie było ściśle związanych z bankami niemieckimi, kupiectwo kłajpedzkie w porozumieniu ze sferami handlowymi kowieńskimi postanowiło utworzyć nowy bank litewski w Kłajpedzie.

